

Література:

1. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1015-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.02.2025).

2. Костирко Л.А., Чернодубова Е.В. Внутрішній контроль екологічних витрат в забезпеченні фінансової безпеки промислових підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-70>

ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ – ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Оляднічук Н.В., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7900-2740>

Рациональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві забезпечує ефективний процес управління господарськими процесами та фінансовими активами суб'єкта господарювання. Бухгалтерський облік на підприємстві є інформаційним першоджерелом формування обліково-економічної бази з метою використання її зацікавленими користувачами для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Системний підхід до організації бухгалтерського обліку передбачає вирішення методичних, технологічних, технічних та організаційних питань з метою забезпечення аналітичних та контрольних функцій управління підприємством.

Дослідження щодо обліку, аналізу і контролю та їх впливу на управління суб'єктом господарювання завжди є в центрі уваги науковців та практиків. Здирко Н.Г., Фабіянська В.Ю. наголошують на тому, що «функція аналізу є важливою і незамінною в системі управління, оскільки за результатами аналітичного дослідження можливо обґрунтувати оптимальне управлінське рішення» [1]. Братюк В.П., Нестерова С.В. переконані в тому, що процес планування виробничо-фінансової діяльності на підприємстві неминучий, оскільки «план є сукупністю рішень з виконання конкретних дій для досягнення певних результатів у визначений термін» [2]. Звісно ж для аналізу певних результатів необхідно мати інформацію про цілі та завдання, які формуються на етапі планування господарської та фінансової

діяльності суб'єкта господарювання. Скиба Г.І., Солодовник Н.В., Беженар І.М. вважають, що облікова політика конкретного суб'єкта господарювання є одним із основних засобів створення аналітичної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень та стратегічного розвитку підприємства. На думку авторів «розробка облікової політики підприємства передбачає створення комплексного набору проектних матеріалів з бухгалтерського обліку: графіки документообороту, оперограми, посадові інструкції, аналітичні та зведені документи, програмне забезпечення тощо» [3]. Безперечно, виражена облікова політика є вагомим важелем для вирішення чітко визначених завдань, досягнення цілей та забезпечення фінансової стійкості підприємства у сучасних соціально-економічних умовах.

Рационалізація бухгалтерського обліку дозволяє вдосконалювати облікові процеси, структуру та наповнення документального супроводу, покращувати взаємозв'язок первинної облікової інформації з аналітичною та синтетичною, підвищувати ефективність та професіоналізм облікових працівників, забезпечувати синхронізацію та оптимізацію роботи структурних підрозділів при формуванні єдиної обліково-аналітичної бази підприємства. Обліково-аналітичне забезпечення виробничо-фінансової діяльності суб'єкта підприємництва передбачає первинне документування господарських операцій, групування в системі рахунків бухгалтерського обліку та відображення в реєстрах аналітичного і синтетичного обліку, узагальнення у фінансовій звітності, оцінку отриманих результативних даних та їх аналіз, проведення контрольних процедур, що є підґрунтям для прийняття виражених управлінських рішень.

Функція аналізу в цілісній системі обліково-аналітичного забезпечення вирішує конкретні завдання: виявлення помилок у звітності та фактів некоректного відображення господарських операцій на рахунках обліку; перевірку правильності нарахування податків та зборів; виявлення відхилень фактичних економічних параметрів від планових та прийняття рішень.

Контрольна функція в обліково-аналітичному середовищі призначена для встановлення відповідності заздалегідь визначеним показникам, у випадку виникнення відхилень, встановлюється причина.

Отже, взаємозв'язок і взаємозалежність функцій обліку, аналізу й контролю є очевидними і надзвичайно важливим в системі управління підприємством. Доречною складовою в структурі системи управління є сектор планування (рис.).

**Рис. Інструменти управління підприємством
та їх вплив на прийняття рішень**

Таким чином, комплексне використання інструментів обліку, аналізу й контролю формує повноцінну систему обліково-аналітичного забезпечення, яка слугує підставою для прийняття та реалізації обґрунтованих управлінських рішень.

Література:

1. Здирко Н.Г., Фабіянська В.Ю. Функції обліку, аналізу та контролю в управлінні публічними закупівлями. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 22-35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.6.22> URL: http://www.agrosvit.info/pdf/6_2020/5.pdf (дата звернення: 05.02.2025).
2. Братюк В.П., Нестерова С.В. Роль планування та фінансовий контроль в забезпеченні діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3518/3553> (дата звернення: 06.02.2025).
3. Скиба Г.І., Солодовник Н.В., Беженар І.М. Облікова політика як засіб створення аналітичної інформації для управлінських рішень та стратегічного розвитку підприємства. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2024. Вип. 4(76). URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3518/3553> (дата звернення: 07.02.2025).